

ทัศนคติของนักเรียนต่อการเลือกอาชีพ

ผลอันเนื่องมาจากความเจริญทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไป การประกอบอาชีพได้พัฒนาจากระบบที่ง่ายไปสู่ระบบที่ยุ่งยาก ต้องใช้เทคนิคต่าง ๆ เข้าช่วย ประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลายการประกอบอาชีพของประชากรส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพในทางอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม ส่วนประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทย ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร โดยที่ลักษณะการประกอบอาชีพของประชากรในประเทศเป็นส่วนหนึ่งที่จะชี้ให้เห็นแนวโน้มของการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

การศึกษาทัศนคติของนักเรียนต่อการเลือกอาชีพนี้ นับเป็นการศึกษาถึงค่านิยมทางอาชีพของคนไทยส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีแนวโน้มไปอย่างไร จะสามารถทราบลักษณะอาชีพที่สำคัญ ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนเพื่อพัฒนาอาชีพในประเทศไทยต่อไป

จากการศึกษาทัศนคติของนักเรียนต่อการเลือกอาชีพ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๕.๑ อัตราส่วนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามกลุ่มอาชีพที่ต้องการประกอบมากที่สุดใบนานาคศ

กลุ่มอาชีพที่ต้องการประกอบ	อันดับ ๑	อันดับ ๒	อันดับ ๓
ปฏิบัติงานที่ใช้วิชาชีพ, วิชาการ	๔๔.๓	๔๖.๘	๔๑.๓
ปฏิบัติงานบริหาร และจัดดำเนินการ	๑๐.๘	๑๐.๘	๘.๘
เสมียนพนักงาน	๒.๕	๘.๕	๓.๕
การคา	๑๐.๘	๘.๘	๑๓.๘
การเกษตร	๓.๕	๘.๕	๘.๘
การขนส่งและคมนาคม	๐.๘	๐.๘	๐.๘
ช่างฝีมือ	๑๓.๘	๑๓.๘	๑๑.๘
การบริการและสหนาการ	-	๐.๕	๐.๕
ตำรวจ, ทหาร	๘.๘	๘.๘	๖.๘
ไม่ระบุ	๓.๘	๒.๘	๖.๘
รวม	๑๐๐.๐ (๒๐๑)	๑๐๐.๐ (๒๐๑)	๑๐๐.๐ (๒๐๑)

จากการให้นักเรียนเลือกอาชีพที่นักเรียนต้องการประกอบมากที่สุด ๓ อาชีพ ตามลำดับ
 ที่ต้องการ ตามตารางที่ ๕.๑ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจอาชีพที่ใช้วิชาชีพ, วิชาการ
 มากที่สุด ทั้ง ๓ อันดับ ซึ่งประกอบด้วยอาชีพ วิศวกร, แพทย์, นักกฎหมาย, นักบัญชี ฯลฯ
 เมื่อพิจารณาเฉพาะการเลือกในอันดับ ๑ จะเห็นว่าอาชีพที่นักเรียนเลือกรองลงมาได้แก่ อาชีพ
 ข้างฝีมือ การค้า ภูมิปัญญาการบริหารและจัดดำเนินการ คำรวจ ทหาร เกษตรกร เสมียนพนักงาน
 และการขนส่งและคมนาคม ตามลำดับ เป็นที่สังเกตว่าอาชีพเกี่ยวกับการค้าและนักบริหารและ
 จัดดำเนินการนั้น นักเรียนให้ความสนใจเพียงเล็กน้อย แสดงให้เห็นว่าทัศนคติของนักเรียนได้
 พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น กล่าวคือ โดยทั่วไปอาชีพบริหารและจัดดำเนินการนี้มักจะเป็นเจ้านายคน
 (อาทิเช่น เป็นนายอำเภอ, ผู้ว่าราชการ ฯลฯ) เหมือนกับความคิดเห็นของคนสมัยก่อน ซึ่งนับว่า
 นักเรียนรุ่นใหม่ได้พัฒนาความคิดเห็นในอาชีพที่ใช้วิชาชีพ, วิชาการ และอาชีพข้างฝีมือมากขึ้น
 อันเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มในอนาคต ด้วยเหตุนี้การพัฒนาการศึกษาและอาชีพควร เน้นทาง
 ด้านวิชาชีพ, วิชาการ ทั้งวิชาชีพชั้นสูงและวิชาชีพชั้นกลาง เช่น วิศว, แพทย์, สถาปัตยกรรม และ
 ข้างฝีมืออุตสาหกรรม เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕.๒ เหตุผลของนักเรียนในการเลือกอาชีพที่ต้องการประกอบมากที่สุด

เหตุผล	ลำดับความสำคัญ				
	สำคัญมากที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญปานกลาง	สำคัญน้อย	รวม
เป็นอาชีพที่เหมาะสมกับระดับสติปัญญาของนักเรียน	๕๖.๓	๓๕.๓	๑๕.๔	๒.๙	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
เป็นอาชีพที่ค่า มารค่า อดยากใ้ประกอบ	๑๔.๔	๒๔.๙	๔๔.๓	๑๕.๔	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
มีรายได้ดี	๒๘.๓	๓๙.๓	๒๖.๔	๕.๙	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
มีหน้าและมีเกียรติ	๒๐.๙	๒๗.๔	๓๖.๔	๑๕.๙	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
เปิดโอกาสใ้ก้าวหน้าใ้การงาน	๓๖.๔	๔๖.๓	๑๘.๙	๖.๙	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
มีคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติมากเมื่อเทียบกับอาชีพอื่น	๕๐.๘	๓๖.๓	๒๖.๙	๕.๙	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
เป็นอาชีพเดียวกับอาชีพที่นักเรียนเคารพบกยอง	๑๕.๙	๑๗.๙	๒๖.๙	๔๖.๘	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
มั่นคง	๓๖.๓	๓๕.๘	๒๕.๘	๒.๙	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
ใ้ใ้ความกึศสร้งสรศ	๑๕.๙	๓๐.๘	๓๖.๓	๑๖.๙	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
ใ้ใ้ความสนุกเพลลลลล	๑๑.๙	๑๗.๙	๓๖.๘	๓๗.๘	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
มีโอกาสใ้ทองเพียว	๕.๙	๑๑.๙	๔๖.๓	๓๖.๙	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
มีอำนาจมาก	๘.๙	๕.๙	๓๕.๘	๔๗.๓	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
ใ้ใ้จกั้กับบุคคลอื่น ๆ	๑๑.๙	๓๑.๓	๕๖.๘	๑๕.๙	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
เป็นงานอดุ้ใ้	๑๗.๙	๒๓.๙	๓๓.๓	๒๕.๙	๑๐๐.๐ (๒๐๑)

เมื่อพิจารณาถึงมูลเหตุจูงใจในการเลือกอาชีพของนักเรียนตามตารางที่ ๕.๒ ซึ่งได้กำหนดลำดับความสำคัญไว้ ๔ อันดับ คือ สำคัญมากที่สุด สำคัญมาก สำคัญปานกลาง และสำคัญน้อยปรากฏว่ามูลเหตุที่นักเรียนเห็นว่ามีความสำคัญมากที่สุดต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพครั้งนี้ได้แก่ความเหมาะสมกับสติปัญญาของนักเรียนเอง และลักษณะอาชีพที่มีคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติ เหตุผลที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจรองลงมาคือ มีความสำคัญในระดับสำคัญมาก ได้แก่การมีรายได้ดี โอกาสก้าวหน้าในการงาน และความมั่นคงในอาชีพ ส่วนเหตุผลที่นักเรียนเห็นว่ามีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพในระดับปานกลางได้แก่ ความต้องการของบิดา มารดา ที่จะให้เลือก ความมีเกียรติยศชื่อเสียง การได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ การได้รู้จักกับบุคคลอื่น และการที่จะได้เป็นผู้นำกลุ่มและสำหรับ เหตุผลที่นักเรียนเห็นว่ามีความสำคัญต่อการตัดสินใจน้อยนั้น ได้แก่อาชีพที่เป็นอาชีพเกี่ยวกับอาชีพของผู้ที่นักเรียนเคารพยกย่องนับถือ อาชีพที่ให้ความสุขเพลิดเพลิน การมีโอกาสได้ท่องเที่ยว และการมีอำนาจมาก

จากข้อเท็จจริงแสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นในการเลือกอาชีพของนักเรียนส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจด้วยตัวของตนเอง นับว่าเป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้นกับคนไทยรุ่นใหม่ ซึ่งแต่เดิมความคิดความอ่าน การกระทำใด ๆ ของเด็กย่อมได้รับการอบรมสั่งสอนหรือแนะนำจากผู้อาวุโส หรือ บิดา มารดา และแม้แต่อาชีพนั้นจะเป็นอาชีพเกี่ยวกับบุคคลที่นักเรียนเคารพยกย่องก็ตาม นักเรียนก็นำมาพิจารณาในการตัดสินใจเพียงเล็กน้อย

นอกจากนี้ ความมีเกียรติยศชื่อเสียงน่าจะเป็นมูลเหตุจูงใจที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน แต่กลับปรากฏว่ามีความสำคัญในระดับปานกลางเท่านั้น เมื่อเทียบกับมูลเหตุอื่น ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าค่านิยมทางอาชีพเกี่ยวกับความมีเกียรติยศชื่อเสียงนั้นได้ลดน้อยลงในหมู่นักเรียนรุ่นใหม่ นับว่าได้มีการพัฒนาทางค่านิยมของคนไทยรุ่นใหม่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมทางอาชีพนั้นแล้ว ดังนั้นอุปสรรคหรือปัญหาที่ก้ำกั้วขัดกันว่าการพัฒนาทางค่านิยมของนักเรียนรุ่นใหม่จะไม่สอดคล้องกับการพัฒนาทางค่านิยมหรือการพัฒนาอุตสาหกรรมอื่นต่อไป

จากตารางที่ ๕.๓ เมื่อให้นักเรียนพิจารณาประเมินค่าอาชีพต่าง ๆ ตามองค์ประกอบ
 ความคิดเห็นที่กำหนดขึ้น โดยให้เลือกอาชีพตามลำดับ ๓ อาชีพ พบว่าสำหรับองค์ประกอบเกี่ยวกับ
 ความมีเกียรติยศชื่อเสียงนั้นนักเรียนที่ตอบว่ามีเกียรติยศอันับหนึ่ง ได้แก่อาชีพ ผู้พิพากษา, นักการเมือง
 ทหารและวิศวกร ที่เห็นว่ามีเกียรติมากอันดับสองได้แก่อาชีพ แพทย์, หน่วยงาน และนายธนาคาร .
 และที่เห็นว่ามีเกียรติมากที่สุดอันดับสามได้แก่อาชีพ อาจารย์มหาวิทยาลัย นักปกครอง นักการทูต
 ตำรวจ นักประพันธ์ และนักสังคมสงเคราะห์

แต่จะเห็นว่าในระหว่างกลุ่มที่ให้ความเห็นว่ามีเกียรติมากอันดับหนึ่งนั้นได้แก่อาชีพ
 ผู้พิพากษา รองลงมาได้แก่นักการเมือง ทหารและวิศวกร ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่าอาชีพเกี่ยวกับ
 ข้าราชการ การค้า และการเกษตร นักเรียนเห็นว่าเป็นอาชีพที่ไม่มีเกียรติเลย แสดงว่าทัศนคติของ
 นักเรียนที่มีต่ออาชีพยังไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ยังคงมีความคิดแบบเดิม ก็ยังรู้สึกว่าการอาชีพ
 สุจริตต่าง ๆ มีเกียรติแตกต่างกัน อันจะยังผลให้การพัฒนาอาชีพโดยเฉพาะอาชีพช่างฝีมือเป็นไปด้วย
 ความลำบาก แทนอย่างไรก็ตาม การพิจารณาเลือกอาชีพของนักเรียนตาม (ตารางที่ ๕.๒) ไม่ได้
 ถือว่าความมีเกียรติยศชื่อเสียง เป็นมูลเหตุจูงใจที่สำคัญ

องค์ประกอบเกี่ยวกับรายได้ นักเรียนเห็นว่าอาชีพที่สามารถทำรายได้ให้สูงอันดับหนึ่ง ได้แก่
 แพทย์ และวิศวกร ที่ตอบว่าสามารถทำรายได้ให้สูงอันดับสองได้แก่อาชีพผู้พิพากษา นายธนาคาร
 ตำรวจ และนักการเมือง และที่เห็นว่าเป็นอาชีพที่ทำรายได้ในอันดับสาม ได้แก่สถาปนิก หน่วยงาน
 เกษตรกร และอาจารย์มหาวิทยาลัย ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่าอาชีพที่น่าจะทำให้เกิดรายได้สูงนั้น
 ควรจะเป็นอาชีพค้าขายและธุรกิจ แต่กลับเป็นอาชีพแพทย์ วิศว ผู้พิพากษาและสถาปนิก ทั้งนี้อาจ
 เนื่องจากอาชีพเหล่านี้กำลังเป็นที่ต้องการของสังคม และถ้าประกอบอาชีพเอกชนก็จะได้รับค่า
 ตอบแทนสูง

องค์ประกอบเกี่ยวกับความก้าวหน้า นักเรียนเห็นว่าอาชีพที่ให้ความก้าวหน้ามากอันดับ
 หนึ่ง ได้แก่อาชีพวิศวกร ทหาร นักการเมือง และผู้พิพากษา ที่เห็นว่าจะทำให้ก้าวหน้าอันดับสาม
 ได้แก่ แพทย์ ตำรวจ นักปกครอง นักธุรกิจและช่างฝีมือ ตามลำดับ

องค์ประกอบเกี่ยวกับความมั่นคง นักเรียนเห็นว่าอาชีพที่มีความมั่นคงมากที่สุดอันดับหนึ่ง
 ได้แก่อาชีพ แพทย์ ผู้พิพากษา ตำรวจ และช่างฝีมือ ตามลำดับ ที่เห็นว่ามีความมั่นคงอันดับสองได้แก่
 ตำรวจ วิศวกร และครู ตามลำดับ และที่เห็นว่ามีความมั่นคงอันดับสามได้แก่ นักปกครอง อาจารย์
 มหาวิทยาลัย นักการทูต เกษตรกร นายธนาคาร และพอลคา ตามลำดับ

องค์ประกอบเกี่ยวกับความเป็นอิสระ พบว่าอาชีพที่มีความเป็นอิสระมากที่สุดอันดับหนึ่งได้แก่ อาชีพช่างฝีมือ พอดcaster วิศวกร แพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ และนักการเมือง ตามลำดับ ที่เห็นว่าเป็น อาชีพที่มีอิสระอันดับสองได้แก่ ทนายความ ผู้พิพากษา และครูโรงเรียนประถมและโรงเรียนมัธยม ตามลำดับ และที่เห็นว่าเป็นอาชีพที่อิสระมากที่สุดอันดับสามได้แก่ อาชีพการเกษตร นักประพันธ์ นักการบันเทิง (นักแสดง) เกษตรกร และอาจารย์มหาวิทยาลัย ตามลำดับ

องค์ประกอบเกี่ยวกับอาชีพที่มีคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติ นักเรียนเห็นว่าอาชีพที่มีคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติมากที่สุดอันดับหนึ่ง ได้แก่ ทหาร แพทย์ นักการเมือง ครู และผู้พิพากษา ตามลำดับ ที่เห็นว่ามีคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติอันดับสองได้แก่ อาชีพตำรวจ วิศวกร นักสังคมสงเคราะห์ และนักหนังสือพิมพ์ ตามลำดับ และที่เห็นว่ามีคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติอันดับสามได้แก่ นักการทูต อาจารย์มหาวิทยาลัย นักปกครอง และพยาบาล ตามลำดับ

องค์ประกอบเกี่ยวกับอาชีพที่จะก่อให้เกิดอำนาจ นักเรียนเห็นว่าอาชีพที่จะก่อให้เกิดอำนาจมากที่สุดอันดับหนึ่ง ได้แก่ ผู้พิพากษา โดยมีถึงร้อยละ ๘๘.๓ ของนักเรียนทั้งหมด รองลงมาคือนักการเมือง และทหาร ตามลำดับ ที่เห็นว่าก่อให้เกิดอำนาจอันดับสองนั้นมีอยู่เพียงเล็กน้อยจนไม่อาจจะวิเคราะห์ขอแตกต่างอย่างชัดเจนได้ และที่เห็นว่าอาชีพที่จะก่อให้เกิดอำนาจมากที่สุดอันดับสามได้แก่ อาชีพนักปกครอง ตำรวจ และนักการทูต ตามลำดับ

องค์ประกอบเกี่ยวกับการได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ นักเรียนเห็นว่าอาชีพที่จะอำนวยความสะดวก ความคิดสร้างสรรค์มากที่สุดได้แก่ วิศวกร โดยมีถึงร้อยละ ๓๗.๓ ของผู้ตอบทั้งหมด รองลงมาคือ สถาปนิก และนักการเมือง ตามลำดับ ซึ่งผู้ศึกษาเข้าใจว่าที่นักเรียนคิดว่าวิศวกรและสถาปนิกเป็นอาชีพที่ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์นั้นอาจเป็นเพราะนักเรียนเข้าใจว่า สร้างสรรค์คือการก่อสร้าง ออกแบบทางก่อสร้างก็ได้ จึงทำให้อัตราส่วนร้อยละ ที่เห็นว่าจะอำนวยความสะดวกใช้ความคิดสร้างสรรค์อันดับสองได้แก่ อาชีพช่างฝีมือและนักสังคมสงเคราะห์ ตามลำดับ และเห็นว่าจะได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์อันดับสามได้แก่ อาชีพนักประพันธ์ นักหนังสือพิมพ์ เกษตรกร และนักบันเทิง ตามลำดับ

องค์ประกอบเกี่ยวกับอาชีพที่จะเปิดโอกาสได้พบกับบุคคลอื่น นักเรียนเห็นว่าอาชีพที่จะเปิดโอกาสได้พบกับบุคคลอื่นอันดับหนึ่งได้แก่ นักการทูต นักการเมือง และทหาร ตามลำดับ ที่เห็นว่าจะทำให้ได้พบกับบุคคลอื่นอันดับสองได้แก่ นักสังคมสงเคราะห์ และนักธุรกิจ ตามลำดับ และที่เห็นว่าเป็นอาชีพที่จะทำให้ได้พบกับบุคคลอื่นอันดับสามได้แก่ นักหนังสือพิมพ์ นักแสดง และพนักงานเดินตลาด ตามลำดับ

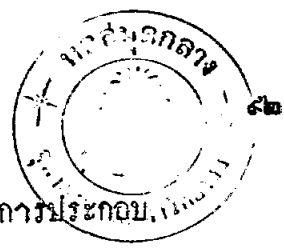

องค์ประกอบเกี่ยวกับความเป็นที่ต้องการของสังคม (หรือหางานได้ง่าย) นั้น นักเรียนเห็นว่าอาชีพที่จะเป็นที่ต้องการของสังคมมากที่สุดอันดับหนึ่งได้แก่ อาชีพแพทย์ โดยมีถึงร้อยละ ๕๕.๘ ของผู้ที่ตอบทั้งหมด รองลงมาได้แก่อาชีพนักสังคมสงเคราะห์ ข่างฝีมือ และทหาร ตามลำดับ ที่เห็นว่า เป็นอาชีพที่กำลัง เป็นที่ต้องการของสังคมอันดับสองได้แก่อาชีพ ครู และวิศวกร ตามลำดับ และที่ เห็นว่ากำลัง เป็นที่ต้องการของสังคมอันดับสามได้แก่อาชีพพยาบาล สถาปนิก เกษตรกร อาจารย์ มหาวิทยาลัย นักบัญชี และตำรวจ ตามลำดับ

ตารางที่ ๕.๔ ประเภทอาชีพที่นักเรียนต้องการประกอบ

อาชีพที่ต้องการประกอบ	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
รับราชการหรือองค์การรัฐวิสาหกิจ	๕๐	๕๕.๘
บริษัทเอกชน	๕๔	๖๔.๓
ส่วนตัว	๕๖	๖๕.๕
รวม	๒๐๐	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๕.๔ แสดงว่าประเภทอาชีพที่นักเรียนต้องการประกอบส่วนใหญ่ได้แก่อาชีพรับราชการหรือองค์การรัฐวิสาหกิจ โดยมีถึงร้อยละ ๕๕.๘ ของนักเรียนทั้งหมด อาชีพรองลงมาได้แก่ งานบริษัทเอกชนและงานส่วนตัว ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพรับราชการของคนไทยยังคงมีอยู่เช่นเคย การจะเปลี่ยนความคิดเห็นของชน ให้หันมานิยมอาชีพทางด้านอื่นนอกเหนือจากอาชีพรับราชการนั้นจึงเป็นการยากอยู่ไม่น้อยทีเดียว แต่อย่างไรก็ตามคนรุ่นใหม่ก็มีแนวโน้มเลือกอาชีพงานบริษัทเอกชนมากขึ้น

ตารางที่ ๕.๕ เหตุผลของนักเรียนในการเลือกอาชีพที่ต้องการประกอบ

อาชีพที่ต้องการประกอบ	เหตุผล							รวม
	มีเกียรติยศชื่อเสียง	มีอิสระ	มีรายได้สูง	มีความมั่นคง	มีความก้าวหน้า	มีอำนาจ	อื่น ๆ	
รับราชการและรัฐวิสาหกิจ	๒๐.๐	๘.๘	๑๓.๘	๓๘.๘	๓๒.๒	๑๒.๒	๒.๒	๑๐๐.๐ (๕๐)
บริษัทเอกชน	๑๓.๕	๔๔.๑	๘๘.๓	๒๓.๑	๕๐.๘	-	-	๑๐๐.๐ (๕๕)
ส่วนตัว	๒๓.๑	๒๓.๓	๕๕.๖	๓๐.๘	๔๒.๓	-	๑๓.๕	๑๐๐.๐ (๕๒)

หมายเหตุ อัตราส่วนร้อยละของเหตุผลรวมแล้วเกินร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะผู้ตอบเลือกตอบได้มากกว่าหนึ่งคำตอบ

จากตารางที่ ๕.๕ เมื่อพิจารณาถึงเหตุผลในการเลือกประเภทอาชีพต่าง ๆ แล้ว จะเห็นว่า สำหรับผู้ที่เลือกอาชีพรับราชการและองค์การรัฐวิสาหกิจนั้นส่วนใหญ่จะเลือกเพราะ อาชีพรับราชการมีความมั่นคง และมีเกียรติสูง แสดงให้เห็นว่าค่านิยมนี้ยังคงมีอยู่ในกลุ่มคนรุ่นใหม่ ซึ่งจะยังผลต่อการพัฒนาอาชีพเกี่ยวกับช่างอุตสาหกรรมได้ เพราะการพัฒนาอาชีพช่างอุตสาหกรรมนั้นมุ่งหวัง เพื่อให้คนได้มีงานทำในโรงงานอุตสาหกรรมหรืองานส่วนตัว สามารถมีรายได้ที่รองซึ่งอยู่ในสังคมควยก็ได้ ส่วนประเภทงานบริษัทเอกชน ซึ่งหมายถึงงานบริษัททั่ว ๆ ไป กลุ่มที่เลือกงานประเภทนี้ส่วนใหญ่จะถือเอารายได้เป็นการตัดสินใจเลือก เหตุผลรองลงมาคือความก้าวหน้า ความเป็นอิสระ และความมีเกียรติยศชื่อเสียง ตามลำดับ

และประเภทงานส่วนตัว ซึ่งหมายถึงการประกอบอาชีพส่วนตัวโดยตนเองเป็นเจ้าของค่าเงินการจะเห็นว่าส่วนใหญ่ักเรียนจะถือเอาความเป็นอิสระ เป็นเหตุผลในการตัดสินใจเลือกที่สำคัญที่สุด รองลงมาได้แก่รายได้ดี มีความก้าวหน้า และมีความมั่นคง ตามลำดับ ส่วนความมีเกียรติยศชื่อเสียงนั้นประเภทงานส่วนตัวถือว่าเป็นงานไม่มีเกียรติ

เมื่อเปรียบเทียบประเภทอาชีพทั้ง ๓ ในส่วนที่เกี่ยวกับความมีเกียรติยศชื่อเสียง จะเห็นว่า ประเภทอาชีพรับราชการ เป็นอาชีพที่มีเกียรติมากที่สุด ส่วนอาชีพบริษัทเอกชนและงานส่วนตัวเป็นงานที่ไม่ค่อยมีเกียรติ แต่ประเภทงานส่วนตัวยังนับว่ามีเกียรติมากกว่างานบริษัทเอกชน ทางด้านความเป็นอิสระในการประกอบอาชีพนั้น ประเภทงานส่วนตัวมีความเป็นอิสระมากกว่าทุก ๆ ประเภท งานรับราชการนับว่ามีควมอิสระน้อยที่สุด

สำหรับด้านรายได้นั้น ประเภทงานบริษัทเอกชนนับว่าเป็นงานที่ให้ค่าตอบแทนสูงมาก รองลงมาได้แก่งานส่วนตัว เพราะงานส่วนตัวนั้นขึ้นอยู่กับผลงานและค่านิยมของผู้รับบริการ ทางด้านความมั่นคงนั้น ประเภทรับราชการนับว่ามีความมั่นคงมากที่สุด สำหรับงานบริษัทเอกชนและงานรับราชการนับว่ามีควมมั่นคงพอ ๆ กัน เกี่ยวกับความก้าวหน้าในอาชีพการงานนั้น ประเภทงานบริษัทเอกชนนับว่ามีควมก้าวหน้ามากกว่าอาชีพอื่น ๆ และระหว่างงานรับราชการและงานส่วนตัว ปรากฏว่าส่วนใหญ่จะเห็นว่างานส่วนตัวมีความก้าวหน้ามากกว่ารับราชการ และที่เกี่ยวกับอาชีพที่ให้อำนาจนั้น ส่วนใหญ่จะเห็นว่าอาชีพรับราชการเป็นอาชีพที่ให้อำนาจมากที่สุด สำหรับงานบริษัทเอกชนและงานส่วนตัวไม่ค่อยให้เกิดอำนาจใด ๆ เลย

ตารางที่ ๕.๖ เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับอาชีพรับราชการและอาชีพบริษัทเอกชน

ความคิดเห็น	รับราชการดีกว่า	บริษัทเอกชนดีกว่า	พอ ๆ กัน	รวม
รายได้	๔.๕	๓๖.๑	๑๘.๕	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
มีเกียรติยศชื่อเสียง	๕๘.๐	๑.๕	—	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
มีความมั่นคง	๓๔.๑	๑๓.๘	๑๒.๕	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
ความอิสระ	๖.๕	๓๗.๖	๑๕.๕	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
การให้สวัสดิการ	๓๐.๖	๑๔.๘	๑๕.๕	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
โอกาสแสดงความคิดเห็น	๒๐.๕	๕๒.๒	๒๖.๕	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
ความก้าวหน้า	๒๗.๕	๔๗.๕	๒๕.๕	๑๐๐.๐ (๒๐๑)
มีอำนาจ	๓๕.๐	๕.๕	๑๕.๕	๑๐๐.๐ (๒๐๑)

จากตารางที่ ๕.๖ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างอาชีพรับราชการกับงานบริษัทเอกชน โดยเปรียบเทียบว่าอาชีพใดดีกว่ากันในเรื่องต่าง ๆ พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับรายได้นั้น นักเรียนส่วนใหญ่จะเห็นว่างานบริษัทเอกชนให้รายได้ดีกว่าอาชีพรับราชการ โดยมีถึงร้อยละ ๗๖.๐ ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ส่วนความมีเกียรติยศชื่อเสียงนั้นอาชีพรับราชการ เป็นอาชีพที่มีเกียรติยศชื่อเสียงมากกว่างานบริษัทเอกชน โดยมีถึงร้อยละ ๕๘.๐ ของผู้ตอบทั้งหมด เกี่ยวกับความมั่นคงส่วนใหญ่จะเห็นว่าอาชีพรับราชการดีกว่างานบริษัทเอกชนถึงร้อยละ ๗๖.๐ ของนักเรียนทั้งหมด เป็นที่สังเกตว่าความเป็นอิสระนึ่งงานบริษัทเอกชนมีความเป็นอิสระมากกว่างานรับราชการ ร้อยละ ๗๖.๖ ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ทางด้านสวัสดิการ นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าอาชีพรับราชการดีกว่า ร้อยละ ๗๐.๖ แต่ในแง่ของการแสดงความคิดเห็น ความก้าวหน้าในการงานนั้น งานบริษัทเอกชนดีกว่างานรับราชการ แต่ยังมีผู้เห็นว่าดีพอ ๆ กันอยู่ถึงร้อยละ ๒๖.๕ และ ๒๕.๕ ตามลำดับ สำหรับอาชีพที่ให้อำนาจนั้น ส่วนใหญ่ยังเห็นว่าอาชีพรับราชการ เป็นอาชีพที่ให้อำนาจมากกว่างานบริษัทเอกชน ถึงร้อยละ ๗๕.๐ ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

ตารางที่ ๕.๗ ประเภทบริษัทเอกชนที่นักเรียนต้องการทำงาน

ประเภทบริษัทเอกชน	จำนวน	อัตราส่วนร้อย
บริษัทสมัยใหม่ของคนไทย (เช่น ธนาคารกรุงเทพ)	๕๘	๕๘.๗
บริษัทสมัยใหม่ของชาวตะวันตก (เช่น บริษัทเชลล์)	๒๕	๑๕.๕
บริษัทสมัยใหม่ของชาวญี่ปุ่น (เช่น บริษัทโตโยต้า)	๕	๕.๕
บริษัทครอบครัวของคนไทยหรือจีน (เช่น บริษัทสยามกลการ หรือบริษัทห้างร้านทั่ว ๆ ไป)	๑๘	๘.๕
บริษัทกิจการหรือรัฐวิสาหกิจ (เช่น โรงงานยาสูบ)	๓๖	๑๕.๕
ไม่ระบุ	๑๕	๗.๕
รวม	๒๐๗	๑๐๐.๐

อย่างไรก็ตาม สำหรับประเภทงานเอกชนนั้นนักเรียนส่วนใหญ่ (ตารางที่ ๕.๗)

นิยมเลือกงานบริษัทเอกชนที่เป็นบริษัทสมัยใหม่ และเป็นของคนไทย เช่น บริษัทธนาคารกรุงเทพ บริษัทปูนซีเมนต์ไทย เป็นต้น มากที่สุดถึงร้อยละ ๕๘.๗ ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด รองลงมา ได้แก่บริษัทกึ่งราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (เช่น โรงงานยาสูบ การรถไฟแห่งประเทศไทย ฯลฯ) บริษัทสมัยใหม่ของชาวตะวันตก เช่น บริษัทเชลล์ บริษัทเอสโซ่ บริษัทครอบครัวของคนไทยหรือคนจีน และบริษัทสมัยใหม่ของชาวญี่ปุ่น ตามลำดับ จากข้อเท็จจริงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ถึงแม้จะเป็นงานบริษัทก็ตาม นักเรียนก็ยังสนใจทำงานราชการอยู่เป็นลำดับที่รองลงมาจากลำดับที่สูงที่สุด ซึ่งได้แก่งานบริษัทสมัยใหม่ของคนไทย และส่วนใหญ่มักจะนิยมทำงานกับบริษัทของคนไทย มากกว่าบริษัทของคนต่างชาติ ทั้งนี้เนื่องจากบริษัทสมัยใหม่ของคนไทยเป็นบริษัทใหญ่ มีความมั่นคงถาวรดี ซึ่งมีหลักประกันทางสังคมดี และยังได้รับความอุปถัมภ์จากรัฐบาลอีกด้วย จึงมั่นใจให้เชื่อแน่ว่าบริษัทดังกล่าวมีความมั่นคงถาวรมากกว่า โดยเฉพาะบริษัทเอกชนที่เป็นของชาวญี่ปุ่นด้วยแล้ว ถึงแม้จะเป็นบริษัทใหญ่ก็ไม่ค่อยนิยมทำกัน เพราะไม่มีหลักประกันความมั่นคงที่แน่นอน และการบริหารงานก็ไม่เหมือนกับบริษัทที่เป็นของคนไทยด้วยกัน

จากข้อเท็จจริงดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าค่านิยมทางอาชีพของคนรุ่นใหม่มีแนวโน้มในทางที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนของชาวต่างประเทศในประเทศไทย โดยเฉพาะนักลงทุนชาวญี่ปุ่น ซึ่งการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ จะเป็นของชาวญี่ปุ่นเป็นส่วนมาก หากแรงงานที่สำคัญ ๆ มีทัศนคติต่อบริษัทของชาวต่างประเทศเช่นนี้แล้ว จะทำให้การดำเนินงานทางด้านพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นไปด้วยความยากลำบาก จึงควรศึกษาถึงมูลเหตุที่เป็นอุปสรรคต่อทัศนคติของคนไทยเพื่อนำมาปรับปรุงและแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕.๔ อาชีพที่นักเรียนเห็นว่ามีค่าสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม
ในประเทศไทย

กลุ่มอาชีพ	ลำดับความสำคัญ		
	ลำดับ ๑	ลำดับ ๒	ลำดับ ๓
ผู้ปฏิบัติงานที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ	๓๑.๓	๒๗.๕	๑๘.๘
ผู้ปฏิบัติงานบริหารและจ้กดำเนินการ	๑๑.๘	๘.๘	๕.๘
เสมียนพนักงาน	-	-	๐.๕
การค้า	๒.๕	๕.๕	๗.๕
การเกษตร	๑๑.๕	๕.๕	๒.๕
การขนส่งและคมนาคม	-	-	-
ช่างฝีมือ	๒๓.๕	๒๕.๕	๒๓.๕
ตำรวจ ทหาร	๐.๕	๑.๕	๐.๕
ไม่ระบุ	๑๗.๕	๒๗.๕	๓๕.๘
รวม	๑๐๐.๐ (๒๐๑)	๑๐๐.๐ (๒๐๑)	๑๐๐.๐ (๒๐๑)

เนื่องจากในการพัฒนาประเทศนั้น จำเป็นต้องมีทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นแรงงานที่สำคัญ อย่างเพียงพอ และแรงงานต่าง ๆ นั้นต้องเป็นแรงงานที่มีคุณภาพดีด้วย การพัฒนาจึงจะบรรลุ จุดมุ่งหมายได้ สำหรับในการพัฒนาอุตสาหกรรมนั้นแรงงานที่จำเป็นต่อการพัฒนาส่วนใหญ่เป็น แรงงานประเภทเทคนิคหรือช่างฝีมือ เพราะแรงงานประเภทนี้เป็นผู้ผลิต ไม่ใช่ผู้บริหาร ดังนั้น ผลิตผลจากการอุตสาหกรรมจะมีคุณภาพดีขึ้นอยู่กับแรงงานประ เภทเทคนิคและช่างฝีมือเป็นสำคัญ

จากตารางที่ ๕.๔ แสดงว่ากลุ่มอาชีพที่นักเรียนเห็นว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศไทยมากที่สุดนั้นได้แก่กลุ่มอาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ ซึ่งได้แก่ วิศวกรรม สถาปัตยกรรม แพทย์ ฯลฯ โดยให้ความสำคัญของอาชีพนี้เป็นลำดับที่ ๑ และมากที่สุดในระดับเดียวกัน อาชีพสำคัญรองลงมาได้แก่อาชีพช่างฝีมือ ซึ่งระหว่างลำดับความสำคัญของอาชีพนี้ไม่แตกต่างกันมากนัก การที่นักเรียนมีความคิดเห็นดังกล่าวย่อมแสดงให้เห็นว่าในส่วนของการคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมนั้นนักเรียนส่วนใหญ่เห็นสอดคล้องกับสภาพการณ์ของสังคมไทยปัจจุบัน คือสังคมไทยกำลังส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างกว้างขวาง เมื่อคนรุ่นใหม่เข้าใจถึงอาชีพที่สำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเช่นนี้ก็ถือว่า เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมไม่น้อย และนอกจากนี้การเลือกอาชีพของนักเรียน (ตามตารางที่ ๕.๑) ก็ยังเลือกอาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ และอาชีพช่างฝีมือในลักษณะคล้ายคลึงกันด้วย นับว่าบรรยากาศในการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทยในอนาคตเริ่มแจ่มใสขึ้น และเมื่อพิจารณาถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพที่ประเทศไทยกำลังขาดแคลนอยู่ในปัจจุบัน ตามตารางที่ ๕.๕

ตารางที่ ๕.๕ ความเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับอาชีพที่มีปัญหาขาดแคลนแรงงาน

อาชีพที่ขาดแคลน	อันดับ ๑	อันดับ ๒
ผู้ปฏิบัติงานที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ	๕๑.๒	๔๖.๓
ผู้ปฏิบัติงานบริหารและจัดดำเนินการ	๓.๕	๓.๕
ผู้ปฏิบัติงานเสมียนพนักงาน	๐.๕	๐.๕
การค้า	-	๐.๕
การเกษตร	๑๑.๔	๖.๕
ช่างฝีมือ	๑๘.๕	๑๘.๕
ตำรวจ ทหาร	๑.๕	๒.๕
ไม่ระบุ	๑๒.๕	๑๕.๕
รวม	๑๐๐.๐ (๒๐๑)	๑๐๐.๐ (๒๐๑)

จากตารางที่ ๕.๘ เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพที่มีอุตสาหกรรมแรงงาน
ในปัจจุบัน โดยให้นักเรียนระบุตามลำดับ จะเห็นว่าแม้นักเรียนจะเจือกระแสมาสองอันดับ ปรากฏว่า
ความคิดเห็นไม่ได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือส่วนใหญ่จะเห็นว่าอาชีพที่ขาดแคลนได้แก่
อาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ คือมีถึงร้อยละ ๕๑.๒ และ ๔๖.๒ ตามลำดับ ส่วนที่เห็นว่าขาดแคลน
รองลงมาได้แก่อาชีพช่างฝีมือ การเกษตร อาชีพบริหารและจ้กดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับความคิด
เห็นในเรื่องแรงงานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม (ตามตารางที่ ๕.๘)

ตารางที่ ๕.๑๐ เปรียบเทียบความคิดเห็นของบิดาและของบุตร เกี่ยวกับความต้องการ
เลือกอาชีพ

กลุ่มอาชีพ	ความต้องการของบิดา	ความต้องการของบุตร
ผู้ปฏิบัติงานที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ	๔๓.๘	๔๔.๓
ผู้ปฏิบัติงานบริหารและจ้กดำเนินการ	๓.๕	๑๐.๘
เสมียนพนักงาน	๒.๕	๒.๕
ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้า	๑๑.๘	๑๐.๕
การเกษตร	๐.๕	๓.๕
การขนส่งและคมนาคม	๐.๕	๐.๕
ช่างฝีมือ	๕.๕	๑๓.๘
งานบริการและสนับสนุนการ	๐.๕	-
ตำรวจ ทหาร	๒.๕	๕.๕
ไม่ระบุหรือไม่เคย	๑๕.๕	๓.๕
รวม	๑๐๐.๐ (๒๐๑)	๑๐๐.๐ (๒๐๑)

จากตารางที่ ๕.๑๑ แสดงว่าความต้องการประกอบอาชีพของบิดาและบุตร ครายคิดกันมาก คือสนใจกลุ่มอาชีพที่วิชาชีพ วิชาการ มากที่สุด อาชีพที่บิดาท้องการให้ ประกอบรองลงมาได้แก่อาชีพทำการค้า ทั้งนี้เพราะอาชีพหลักของบิดาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้า การค้า จึงต้องการให้บุตรประกอบอาชีพที่ช่วย และความต้องการของบุตร โอนอันดับรองลงมา ได้แก่อาชีพช่างฝีมือ อย่างไรก็ตามอาชีพเกี่ยวกับการค้านั้นบุตรได้เลือกไว้ในอันดับที่ ๓ และ อัตราส่วนรอยไม่แตกต่างกันมากนัก แสดงให้เห็นว่าความคิด เห็นของบิดาและของบุตร เกี่ยวกับการ เลือกอาชีพยังคงคล่องกันและการ เลือกอาชีพของบุตรจึงกล่าวอาจได้รับอิทธิพลจากบิดาได้ ซึ่งจะได้วิเคราะห์ในรายละเอียดต่อไป

นอกจากปัจจัยทางด้านต่าง ๆ ที่ได้กล่าวแล้ว การมีประสบการณ์จากการเรียนรู้ หรือคำแนะนำอาชีพมีผลต่อการตัดสินใจเลือกของนักเรียนด้วย เพื่อเป็นการสนับสนุนโครงการ แนะนำอาชีพต่อไป จึงเสนอตารางต่อไปนี้ในการวิเคราะห์

ตารางที่ ๕.๑๒ เปรียบเทียบการเลือกอาชีพของนักเรียนที่เคยและไม่เคยได้รับ คำแนะนำในเรื่องอาชีพ

ประสบการณ์ เกี่ยวกับการ แนะนำเรื่องอาชีพ	กลุ่มอาชีพ									
	ผู้ วิชาชีพ	งาน บริการ และ การค้า บริการ	เสมี ยน นัก งาน	การ ค้า	การ เกษตร	การ ขนส่ง คมนาคม	ช่าง ฝีมือ	ตำ รวจ ทหาร	ไม่ ระบุ	รวม
เคยได้รับคำ แนะนำ	๔๓.๕	๑๐.๕	๒.๖	๑๐.๕	๓.๓	๑.๑	๑๓.๒	๕.๕	๓.๘	๑๐๐ (๑๘๖)
ไม่เคยได้รับ คำแนะนำ	๔๗.๕	๕.๓	-	๑๐.๕	๕.๓	-	๑๕.๘	๑๐.๕	๕.๓	๑๐๐.๐ (๑๕)

จากการางที่ ๕.๑๑ แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับคำแนะนำในเรื่องอาชีพมาก่อนแล้ว คือมีถึงร้อยละ ๕๐.๕ ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด แต่เมื่อเปรียบเทียบการเลือกอาชีพระหว่างผู้ที่เคยและไม่เคยได้รับคำแนะนำแล้วปรากฏว่า ผู้ที่เคยได้รับคำแนะนำในเรื่องอาชีพส่วนใหญ่หรือร้อยละ ๕๓.๕ เลือกอาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ มากที่สุด รองลงมาได้แก่อาชีพช่างฝีมือ งานบริหารและจัดดำเนินการ อาชีพการค้า คำรวจ ทหาร ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่ไม่เคยได้รับคำแนะนำในเรื่องอาชีพจะเลือกอาชีพที่ใช้วิชาชีพวิชาการมากถึงร้อยละ ๔๗.๕ ของผู้ที่ไม่เคยได้รับคำแนะนำ รองลงมาได้แก่อาชีพช่างฝีมือ การค้า คำรวจ ทหาร อาชีพการบริหารและจัดดำเนินการ และการเกษตร ตามลำดับ

เป็นที่สังเกตว่า ผู้ที่ไม่เคยได้รับคำแนะนำในเรื่องอาชีพยังเลือกอาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ ในอัตราที่ร้อยละมากกว่าผู้ที่เคยได้รับคำแนะนำ แสดงว่าผู้ที่ให้คำแนะนำส่วนใหญ่จะแนะนำให้เลือกอาชีพอื่นมากกว่าเลือกอาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ เช่น อาชีพช่างฝีมือ อาชีพบริหารและการค้า เป็นต้น ส่วนพวกที่ไม่ได้รับคำแนะนำเลือกอาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ มาก อาจเนื่องมาจากพวกนี้เป็นพวกที่มีความสามารถในการเรียนสูง และมีฐานะทางการเงินดี จึงมุ่งเลือกอาชีพที่ดังกล่าวนี้อีกมากกว่าอาชีพอื่น ๆ

ตารางที่ ๕.๑๒ ผู้ที่เคยได้รับคำแนะนำและแหล่งที่ให้คำแนะนำในเรื่องอาชีพ

แหล่งที่ให้คำแนะนำ	อัตราร้อยละ
บิดา มารดา หรือญาติ	๔๔.๑
เพื่อนนักเรียนด้วยกัน	๓๔.๑
ครูหรือทางโรงเรียน	๕๐.๑
สถาบันต่าง ๆ ที่จัดบริการแนะแนว	๒๒.๕
ไม่ระบุ	๗.๗
รวม	๑๐๐.๐ (๑๔๒)

หมายเหตุ อัตราร้อยละเกินร้อยละหนึ่งร้อย เพราะผู้ตอบเลือกตอบได้มากกว่าหนึ่งคำตอบ

จากตารางที่ ๕.๑๒ แหล่งที่ให้คำแนะนำในเรื่องอาชีพส่วนใหญ่ได้แก่บิดา มารดา หรือญาติของนักเรียนเอง ซึ่งมีถึงร้อยละ ๕๔.๑ ของจำนวนนักเรียนที่ได้รับคำแนะนำในเรื่อง อาชีพ รองลงมาได้แก่ครู หรือทางโรงเรียนจัดแนะนำไป ส่วนสถาบันที่จัดบริการแนะแนวนั้น มีนักเรียนที่ได้รับบริการเพียงร้อยละ ๒๒.๕ เท่านั้น ซึ่งนับว่ามีจำนวนน้อยมาก จึงจำเป็น อย่างยิ่งที่จะได้มีการแนะแนวอาชีพอย่างถูกต้องให้กับนักเรียนผู้ที่จะจบการศึกษา ทั้งนี้เพราะ อัตราส่วนร้อยละของผู้เคยได้รับคำแนะนำส่วนใหญ่ จะได้รับจากบิดา มารดา และลักษณะการ เลือกอาชีพของนักเรียนก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับความชอบการเลือกอาชีพของบิดา (ตาราง ที่ ๕.๑๐) แสดงว่าการแนะแนวอาชีพมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างแท้จริง ดังนั้น การจัดบริการแนะแนวอาชีพจึงควรดำเนินการอย่างกว้างขวางและควรมีสถาบันใดสถาบันหนึ่ง รับผิดชอบดำเนินการ โดยเฉพาะ เหนือที่มีอยู่ในปัจจุบันยังมีหลายฝ่ายจัดดำเนินการ ซึ่งจัดใน ลักษณะต่างคนต่างทำ การแนะแนวอาชีพจึงไม่ได้นับเท่าที่ควร

อย่างไรก็ตามในการเลือกอาชีพของนักเรียน นอกจากจะมีผลกระทบจากปัจจัย ต่าง ๆ ดังได้กล่าวมาแล้ว ยังมีปัจจัยที่น่าจะมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนอีก ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม อาทิเช่น ภูมิฐานะเดิมของนักเรียน การศึกษาของบิดา อาชีพ และรายได้ของบิดา ตลอดจนความสามารถในการเรียนของนักเรียน เองด้วย ซึ่งจะได้นำมาวิเคราะห์ในรายละเอียดต่อไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕.๑๓ ความสัมพันธ์ ระหว่างการเลือกอาชีพกับภูมิลำเนาเดิมของนักเรียน

ภูมิลำเนาเดิม ของนักเรียน	คุณอาชีพ									
	ผู้ปฏิบัติ งานที่ วิชาชีพ วิชาการ	ผู้ปฏิบัติ งานบริ หารและ จัดกำ เนินการ	เสมียน พนักงาน	การค้า	การ เกษตร	การชน ส่งและ คมนาคม	ช่าง ฝีมือ	ตำรวจ ทหาร	ไม่ระบุ	รวม
กรุงเทพฯ	๔๓.๑	๑๐.๙	๒.๒	๑๑.๒	๓.๗	๑.๙	๑๓.๔	๕.๗	๕.๕	๑๐๐.๐ (๖๓๕)
ต่างจังหวัดในเขต เทศบาล	๕๑.๓	๑๐.๒	๒.๖	๑๒.๘	๒.๖	-	๗.๗	๗.๗	๕.๑	๑๐๐.๐ (๓๕)
ต่างจังหวัดนอกเขต เทศบาล	๓๕.๓	๑๐.๗	๓.๖	๗.๑	๓.๖	-	๒๑.๔	๑๔.๓	-	๑๐๐.๐ (๒๕)

จากตารางที่ ๕.๑๓ แสดงว่าภูมิลำเนาเดิมของนักเรียนมีผลต่อการเลือกอาชีพเพียงเล็กน้อย กล่าวคือ ทั้งผู้ที่ภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร และผู้ที่ภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัด จะให้ความสนใจเลือกอาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ มากกว่าอาชีพอื่น ๆ ในอัตราส่วนร้อยละ ไม่แตกต่างกันมากนัก ผู้ที่ภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดในเขตเทศบาลเลือกอาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ ในอัตราส่วนร้อยละมากกว่าผู้ที่ภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ เสียอีก ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนเหล่านั้น ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีฐานะดี บิดา มารดา ส่งเข้ามาเรียนในกรุงเทพฯ จึงมีความมุ่งหวังเลือกสาขาวิชาที่เรียนในด้านวิชาชีพ วิชาการ มากกว่า และประกอบกับพวกนี้มิชอบการ เรียนอยู่ในชั้นนี้ ความทะเยอทะยานจึงมีอยู่ในตัวของนักเรียนมากขึ้น เมื่อเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ และได้มีโอกาส เปรียบเทียบกับอาชีพอื่น ๆ

ส่วนนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ เลือกอาชีพในอันที่รับรองลงมาจากอาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ ได้แก่อาชีพช่างฝีมือ อาชีพการค้า อาชีพบริหารและจัดดำเนินการ ตำรวจ ทหาร การเกษตร และเสมียนพนักงาน ตามลำดับ

สำหรับนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัดในเขตเทศบาล จะเลือกอาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการมากที่สุด รองลงมาได้แก่อาชีพการค้า อาชีพบริหารและจัดดำเนินการ ตำรวจ ทหาร และอาชีพช่างฝีมือ ตามลำดับ

และผู้ที่มีภูมิลำเนาในต่างจังหวัดแต่อยู่นอกเขตเทศบาล จะเลือกอาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ อาชีพช่างฝีมือ ตำรวจ ทหาร อาชีพบริหารและจัดดำเนินการ การค้า ฯลฯ ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าอาชีพช่างฝีมือนั้น ทั้งผู้ที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดนอกเขตเทศบาล ต่างสนใจเลือกอาชีพนี้มากในอันที่รับรอง เช่นเดียวกัน ทั้ง ๆ ที่มีภูมิลำเนาและสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน จึงอาจกล่าวได้ว่าอิทธิพลของ เมืองมีนศตการเลือกอาชีพของนักเรียนด้วย และยังแสดงให้เห็นว่าอาชีพช่างฝีมือ เป็นอาชีพที่มีความสำคัญมากขึ้นในสายคารของคนรุ่นใหม่

ตารางที่ ๕.๑๔ ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของบิดาและการเลือกอาชีพของนักเรียน

ระดับการศึกษาของบิดา	กลุ่มอาชีพ									รวม
	ปฏิบัติการงานที่ใช้วิชาชีพวิชาการจัดดำเนินการ	ปฏิบัติการงานบริหารและงาน	เสมียนพนักงาน	การค้า	การเกษตร	การขนส่งและคมนาคม	ช่างฝีมือ	ตำรวจทหาร	ไม่ระบุ	
ป.๓ หรือต่ำกว่า	๕๕.๕	๑๐.๘	๒.๕	๑๕.๕	๓.๖	๑.๒	๕.๖	๖.๐	๒.๕	๑๐๐.๐ (๘๓)
ม.ศ.๓-ม.ศ.๕	๕๓.๕	๑๒.๕	๓.๒	๘.๑	๑.๖	-	๑๑.๓	๑๕.๕	๕.๘	๑๐๐.๐ (๒๒)
อาชีวศึกษาและเทียบเท่า๓.๓	-	๖.๓	-	๑๓.๓	๖.๓	๖.๓	๒๐.๐	๑๓.๓	-	๑๐๐.๐ (๑๕)
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	๕๒.๐	๘.๐	๕.๐	๕.๐	๘.๐	-	๑๒.๐	๑๒.๐	-	๑๐๐.๐ (๒๕)
ไม่ระบุ	๑๘.๓	๖.๒	-	๑๒.๕	-	-	๓๓.๕	๖.๒	๑๘.๓	๑๐๐.๐ (๑๖)

จากตารางที่ ๕.๑๔ ปรากฏว่าการเลือกอาชีพของนักเรียนมีส่วนสัมพันธ์กับระดับการศึกษาของบิดา กล่าวคือ บิดาที่มีระดับการศึกษาสูง ย่อมอยากจะให้บุตรได้กับการศึกษาสูงด้วย ถึงแม้ว่าการศึกษาของบิดาของนักเรียนส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับต่ำ แต่อัตราส่วนร้อยละของผู้ที่มีความรู้ระดับการศึกษาสูงจะเลือกอาชีพที่เข้าใจวิชาชีพ วิชาการ มากกว่าผู้ที่มีความรู้ระดับการศึกษาในระดับอื่น ๆ ที่ต่ำกว่า สำหรับอาชีพอื่น ๆ นั้น อัตราส่วนร้อยละในแต่ละระดับการศึกษาของบิดาไม่แตกต่างกันมากนัก เป็นที่สังเกตว่าพวกที่มีความรู้ระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับอาชีวศึกษา จะเลือกประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับงานในสำนักงานมากกว่างานในโรงงานอุตสาหกรรม อาชีพเช่น ผู้ปฏิบัติงานบริหารและจัดดำเนินการ เสมียนพนักงาน การค้า และตำรวจ ทหาร และผู้ที่มีความรู้ระดับอาชีวศึกษามากจะเลือกอาชีพช่างฝีมือมากกว่าผู้ที่มีความรู้ระดับอื่น ๆ จึงอาจกล่าวได้ว่าการศึกษาของบิดามีผลต่อการเลือกอาชีพของบุตรด้วย

ตารางที่ ๕.๑๕ ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดาและการเลือกอาชีพของนักเรียน

อาชีพของบิดา	กลุ่มอาชีพ									
	ผู้ปฏิบัติ งานที่ใช้ วิชาชีพ วิชาการ	ผู้ปฏิบัติ งานบริหารและ จัดดำเนินการ	เสมียน พนักงาน	การค้า	การ เกษตร	การขนส่งและ คมนาคม	ช่าง ฝีมือ	ตำรวจ ทหาร	ไม่ระบุ	รวม
รับราชการ หรือ รัฐวิสาหกิจ	๕๐.๐	๑๑.๗	๑.๗	๓.๓	๕.๐	๑.๗	๑๕.๐	๑๕.๐	๒.๗	๑๐๐.๐ (๒๐)
บริษัทเอกชน	๓๓.๓	๑๐.๓	๓.๔	๑๓.๔	๓.๔	๓.๔	๑๐.๓	๑๐.๓	๒.๕	๑๐๐.๐ (๒๕)
ส่วนตัว	๕๐.๕	๑๐.๓	๒.๑	๑๕.๕	๓.๑	-	๑๑.๓	๒.๒	๒.๑	๑๐๐.๐ (๕๗)
เกษตรกร	๓๓.๓	-	-	๑๒.๗	-	-	๓๓.๓	๑๒.๗	-	๑๐๐.๐ (๖)
ไม่ระบุ	๓๓.๓	๑๑.๑	๑๑.๑	๑๑.๑	-	-	๒๒.๒	๑๑.๑	-	๑๐๐.๐ (๕)

เนื่องจากอาชีพของบิดาของนักเรียนที่ตกเป็นตัวอย่าง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพส่วนตัว คือ ทำการค้าขาย ในจำนวนนี้จะเลือกประกอบอาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ มากที่สุด ก็มีประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ที่บิดาประกอบอาชีพส่วนตัวแต่ละเลือกอาชีพค้าขายเพียงร้อยละ ๑๔.๔ ช่วงที่มีอยู่ร้อยละ ๑๑.๓ อาชีพงานบริหารร้อยละ ๑๐.๓ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจากนักเรียนได้รับคำแนะนำจากบิดาให้เลือกอาชีพนี้ และประกอบกับความต้องการของนักเรียนเอง เพราะอาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ นั้นมีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพทางด้านการค้ามาก อาทิเช่น วิศว แพทย์ นักกฎหมาย นักบัญชี เป็นต้น นอกจากนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของบิดาแล้ว อาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ ยังเป็นอาชีพที่จะอำนวยความสะดวก เศรษฐกิจและความก้าวหน้า อีกด้วย

สำหรับผู้ที่บิดาประกอบอาชีพรับราชการ จะเลือกอาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ ถึงร้อยละ ๔๐.๐ ของผู้ที่บิดาประกอบอาชีพรับราชการ รองลงมาได้แก่อาชีพช่างฝีมือ ตำรวจ ทหาร อาชีพนักบริหารและจัดดำเนินการ ตามลำดับ ส่วนผู้ที่บิดาประกอบอาชีพบริษัทเอกชน ส่วนใหญ่ก็เลือกอาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ เช่นเดียวกัน แต่อาชีพที่เลือกรองลงมาได้แก่ อาชีพค้าขาย อาชีพงานบริหารและจัดดำเนินการ อาชีพตำรวจ หรือทหาร และอาชีพช่างฝีมือ ส่วนผู้ที่บิดาประกอบอาชีพการเกษตรนั้น จะเลือกประกอบอาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ และอาชีพช่างฝีมือในอัตราส่วนร้อยเท่า ๆ กัน ส่วนที่จะเลือกอาชีพเกษตรเช่นเดียวกับบิดา ปรากฏว่าไม่มีเลย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕.๑๖ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของบิดาและกลุ่มอาชีพที่เลือก

รายได้ต่อเดือน ของบิดา	กลุ่มอาชีพ									
	ปฏิบัติ งานที่ วิชาชีพ วิชาการ	ปฏิบัติ งานบริ หารและงาน จัดกา- เนินการ	เสียบน พนักงาน	การค้า	การ เกษตร	การชน สงและ กรรม กรรม	ช่าง ฝีมือ	ตำรวจ ทหาร	ไม่ระบุ	รวม
ต่ำกว่า ๕๐๐	๒๕.๐	-	-	-	-	-	๓๕.๐	-	-	๑๐๐.๐ (๔)
๕๐๐ - ๑,๕๐๐	๒๓.๘	๑๓.๘	๒.๘	๘.๓	๕.๖	๒.๘	๑๕.๘	๑๑.๑	๘.๓	๑๐๐.๐ (๓๖)
๑,๕๐๑ - ๔,๐๐๐	๔๖.๘	๘.๓	๑.๘	๓.๑	๓.๖	๑.๘	๑๐.๗	๑๓.๘	๑.๘	๑๐๐.๐ (๕๖)
๔,๐๐๑ ขึ้นไป	๔๕.๘	๘.๓	-	๒๐.๘	๘.๓	-	๘.๓	๕.๖	๘.๓	๑๐๐.๐ (๒๘)
ไม่ระบุ	๕๐.๖	๑๑.๑	๓.๗	๑๒.๓	๑.๖	-	๑๑.๑	๖.๖	๓.๗	๑๐๐.๐ (๘๑)

เนื่องจากรายได้ของครอบครัวนั้นว่ามีปัจจัยที่สำคัญต่อการศึกษามบุตร เพราะการที่จะได้เรียนในโรงเรียนที่ดี และได้เข้ามศึกษาในเมืองหลวง จำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง การมีรายได้น้อยย่อมเป็นปัญหาหรือเป็นอุปสรรคอย่างมาก แม้แต่กับการเลือกอาชีพของนักเรียนเอง

จากตารางที่ ๕.๑๖ พบว่าผู้ที่บิดามีรายได้ปานกลาง (๑,๕๐๑ - ๔,๐๐๐ บาท) และรายได้สูง (๔,๐๐๑ ขึ้นไป) จะเลือกอาชีพที่อำนวยความสะดวกมากที่สุด อาทิเช่น อาชีพที่ใช้วิชาชีพวิชาการ เป็นต้น ส่วนอาชีพรองลงมาสำหรับผู้มีรายได้ปานกลางได้แก่อาชีพ ตำรวจ หรือทหาร และอาชีพช่างฝีมือตามลำดับ ส่วนอาชีพการค้า และอาชีพบริหารและช่างฝีมือสำหรับผู้มีรายได้สูง

ผู้ที่มีความรายได้ต่ำกว่า ๑,๕๐๐ บาท ส่วนใหญ่จะเลือกอาชีพทางด้านฝีมือมากกว่าอาชีพอื่น ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าระดับรายได้ของบิดามีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพของบุตร กล่าวคือ ถ้าบิดามีรายได้สูงบุตรจะเลือกอาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามสำหรับเรื่องรายได้ของบิดาที่ตามข้อเท็จจริง นักเรียนไม่ค่อยจะทราบรายได้ที่แท้จริงของบิดา คือมีถึงร้อยละ ๕๐.๓ ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดที่ไม่ได้ตอบหรือตอบไม่ได้ ที่ตอบ ๆ มากก็เป็นเพียงการประมาณการเอาเองเท่านั้น ฉะนั้น การวิเคราะห์เกี่ยวกับรายได้ของบิดาคือการเลือกอาชีพของบุตรนั้น อาจคลาดเคลื่อนได้

ตารางที่ ๕.๑๗ ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนชั้น ม.ศ. ๒ กับการเลือกอาชีพ
ของนักเรียน

ผลการสอบได้ (เปอร์เซ็นต์)	กลุ่มอาชีพ									รวม
	ปฏิบัติการ งานที่ใช้ วิชาชีพ วิชาการ	ปฏิบัติการ งานบริ หารและ จึกค้า- เนินการ	เสมียน พนักงาน งาน	การค้า	การ เกษตร	การขน ส่งและ คมนาคม	ช่าง ฝีมือ	ค้า ขาย	ไม่ระบุ	
๕๐ - ๖๐	๒๕.๐	๑๖.๕	๕.๓	๑๐.๗	๑.๘	๑.๘	๒๓.๒	๑๖.๕	๗.๑	๑๐๐.๐ (๕๖)
๖๑ - ๘๐	๔๕.๖	๑๐.๗	๑.๘	๑๓.๖	๔.๘	๐.๘	๑๐.๗	๗.๘	๓.๘	๑๐๐.๐ (๑๐๓)
๘๑ ขึ้นไป	๗๖.๒	๘.๓	-	๕.๖	๒.๘	-	๒.๘	๘.๓	-	๑๐๐.๐ (๓๖)
ไม่ระบุ	๓๓.๓	-	-	-	-	-	๓๓.๓	๓๓.๓	-	๑๐๐.๐ (๖)

เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่สมัครเรียนค่อนข้างดี คือคาดว่าเขาผู้สมัครจะผ่านสอบได้ในชั้น ม.ศ. ๒ โดยให้คะแนนตั้งแต่ ๖๐ เปอร์เซ็นต์ ขึ้นไป เป็นพวกที่มีความสามารถในการเรียนดี ก็จะมีถึงร้อยละ ๕๕.๑ ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด การเลือกอาชีพหลังจากสำเร็จแล้วส่วนใหญ่จะ

เลือกอาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ มากกว่าอาชีพอื่น ๆ โดยเฉพาะผู้ที่มีผลการเรียนระหว่าง ๘๐ เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป จะเลือกอาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ มากถึงร้อยละ ๗๖.๖ และผู้ที่มีผลการเรียนระหว่าง ๖๐ - ๘๐ เปอร์เซ็นต์ จะเลือกอาชีพที่ร้อยละ ๕๕.๖ ส่วนผู้ที่มีผลการเรียนระหว่าง ๕๐ - ๖๐ เปอร์เซ็นต์ จะเลือกอาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ ร้อยละ ๒๕.๐ ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนที่มีผลการเรียนดีประมาณตัวเองว่าจะสามารถเรียนสาขาวิชาชีพ วิชาการ และประกอบกับฐานะทางการเงินอำนวยให้ด้วย จึงทำให้นักเรียนตัดสินใจเลือกอาชีพดังกล่าว มากกว่าอาชีพอื่น ๆ แม้นักเรียนจะมีผลการเรียนในระดับใดก็ตาม แต่จะเห็นว่าถ้าผลการเรียนต่ำลงจะเลือกอาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ น้อยลง และจะเพิ่มการเลือกอาชีพช่างฝีมือและอาชีพอื่น ๆ มากขึ้น

จึงอาจสรุปได้ว่า การเลือกอาชีพของนักเรียนโดยทั่วไปมักจะเป็นไปตามอิทธิพลต่าง ๆ จากสภาพแวดล้อมทางสังคม ความสามารถในการเรียนของนักเรียน ส่วนใหญ่นักเรียนจะพิจารณาเลือกอาชีพที่มุ่งหวังผลทางเศรษฐกิจมากกว่าผลทางด้านอาชีพ อาชีพ เช่น อาชีพที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ ซึ่งประกอบควยวิศวะ สถาปัตยกรรม แพทย์ นักกฎหมาย ฯลฯ และอาชีพช่างฝีมือ ซึ่งเป็นอาชีพที่เกี่ยวกับการอุตสาหกรรม เช่น ช่างกลโรงงาน ช่างยนต์ เป็นต้น นอกจากนี้มูลเหตุจูงใจทางด้านอื่น ๆ อาทิเช่น ความมีเกียรติยศชื่อเสียง, รายได้จากผลตอบแทน, ความก้าวหน้า ตลอดจนความเป็นอิสระในการทำงานก็มีผลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนด้วย

นอกจากนี้ประเภทงานอาชีพที่นักเรียนต้องการประกอบส่วนใหญ่ได้แก่อาชีพรับราชการ หรืองานองค์กรรัฐวิสาหกิจ รองลงมาได้แก่อาชีพบริษัทเอกชน และงานส่วนตัว ซึ่งจะเห็นว่าทัศนคติของคนรุ่นใหม่ยังคงสนใจในอาชีพรับราชการมากกว่าอาชีพงานบริษัทเอกชน ทั้งนี้เนื่องมาจากความมั่นคง ความก้าวหน้า ความมีเกียรติยศชื่อเสียง และการให้สวัสดิการของทางราชการดีกว่าของบริษัทเอกชน แมว่าบริษัทเอกชนจะมีแรงจูงใจทางด้านรายได้สูงก็ตาม ก็ยังมีผู้สนใจเลือกน้อยกว่าที่ควร สำหรับงานบริษัทเอกชนนั้นนักเรียนส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ถ้าหากจะเลือกนั้น จะเลือกทำกับบริษัทสมัยใหม่ของคนไทย อาทิเช่น ธนาคารกรุงเทพ บริษัทปูนซิเมนต์ไทย เป็นต้น มากกว่าบริษัทสมัยใหม่ของชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะบริษัทสมัยใหม่ของชาวญี่ปุ่นด้วยแล้วจะมีผู้ต้องการน้อยมาก ซึ่งนับว่าเป็นอุปสรรคต่อการลงทุนของชาวต่างประเทศในประเทศไทย